VRBA JÍVA

Salix caprea

třída: vyšší dvouděložné; **řád:** malpighiotvaré; **čeleď:** vrbovité; **rod:** vrba; **druh:** vrba jíva; **lidové názvy:** baburátka, baburky, borošky, jabrátka, jaburátka, hyva, kocanda, kočičky, květná vrba, makyta (Valašsko), maňušky, púzalky, púziky, rakyta, rokyta, rokytka

POPIS:

Keř 3 – 5 m nebo menší strom 6 – 12 (15) m vysoký, s pokřiveným kmenem a hustou, košatou, hustě olistěnou korunou.

Kůra je šedozelená, hladká, s kosočtverečnými čočinkami, přechází v šedou podélně rozpraskanou borku.

Listy jsou široce vejčité, nejširší uprostřed, nezřetelně pilovité, na líci tmavozelené, svraskalé, skoro lysé, na rubu hustě rovnoměrně šedobíle kadeřavě chlupaté, se 7 – 10 páry vyniklých žilek, na podzim žloutnou. Palisty velké, polosrdčité, dlouho vytrvalé.

Mladé větévky jsou olivově hnědozelené, v mládí chlupaté, později lysé, s hnědou dření. Pupeny kryté jednou šupinou jsou vejcovité, lysé, listové hnědozelené 3 – 4 mm dlouhé, květní výrazné, kakaově hnědé, až 8 mm dlouhé, s vytáhlou špičkou (zobanovité).

Jíva je dvoudomá. Květy jsou jehnědy.

Samčí (prašníkové) jsou vejčité, hustě a dlouze stříbřitě chlupaté – kočičky.

Samičí (pestíkové) jsou podlouhle válcovité, 2,5 – 3,5 cm dlouhé, zelenavé, na bázi s několika šupinovitými listy.

Kvete v březnu až dubnu, před rašením listů.

Tobolky jsou šedě plstnaté, semeno je drobné ochmýřené a vylétá za teplých dnů již koncem dubna.

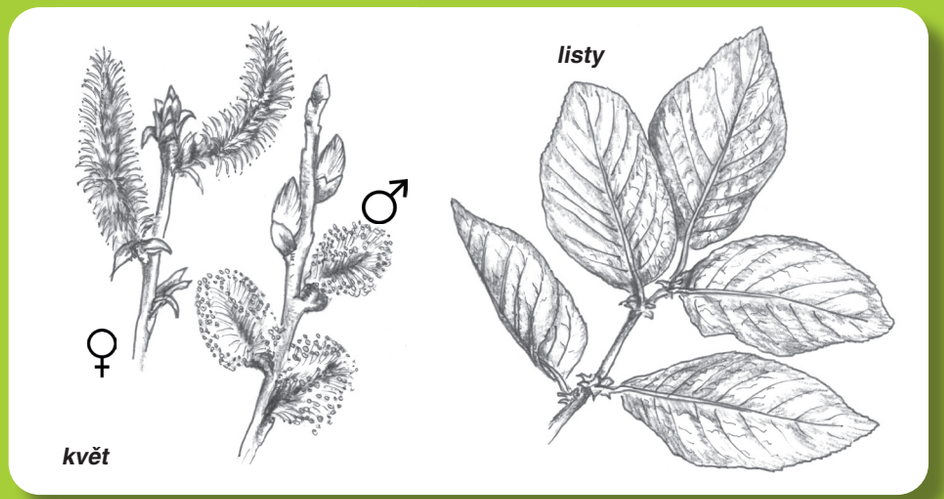

ROZŠÍŘENÍ:

Jíva je rozšířena v Evropě a zasahuje i do Asie.

Roste od nížin až do výše 2000 m nad mořem na nejrůznějších stanovištích, často na okrajích lesů a kolem lesních cest.

Vyhledává místa s dostatkem světla, na rozdíl od ostatních vrb roste na relativně suchých místech a nadbytek vody, zamokřená půda a záplavy jí vadí, proto ji většinou nenajdeme na březích vodních toků.

U vody roste jen na propustném podkladu, např. u nádrží ve starých pískovnách a štěrkovnách.

Jinak je nenáročná a otužilá, vydrží extrémní mrazy i letní vedra.

Je to pionýrská dřevina, která se objevuje mezi prvními na zbořeništích, skládkách, výsypkách a násypech, a na nejrůznějších neudržovaných plochách se vyskytuje i ve městech.